

Hemşirelik Öğrencilerinin Bakıma Yönelik Metaforik Algıları: Nitel Analiz Çalışması

Nursing Students' Metaphorical Perceptions of Care: A Qualitative Analysis Study

¹Şeyda KAZANÇ^a, ²Şerife KARAGÖZOĞLU^b

^aTokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları AD, Tokat, Türkiye

^bSivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları AD, Sivas, Türkiye

ÖZET Amaç: Bu araştırmanın amacı, mezuniyet aşamasına gelmiş olan hemşirelik öğrencilerinin bakıma yönelik metaforik algılarının belirlenmesidir. **Gereç ve Yöntemler:** Araştırma evrenini bir üniversitenin hemşirelik bölümünde okuyan 4. sınıf öğrencileri, örneklemini de araştırmaya katılma kriterlerini karşılayan 97 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilere çevrim içi anket yöntemi ile araştırma soruları iletilmiştir. Metafor sorusu olarak "Hemşirelik bakımı ..... gibidir. Çünkü ....." cevaplamaları istenmiştir. Öğrencilerin sosyodemografik bilgileri ve metaforlara ilişkin verileri sayı (n) ve yüzde (%) ile gösterilmiştir. Metaforik verilerin değerlendirilmesi; adlandırma, tasnif etme (eleme ve artıma), kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliği sağlama ve verileri bilgisayar ortamına aktarma aşaması olmak üzere 5 aşamada tamamlanmıştır. **Bulgular:** Araştırmaya 97 hemşirelik öğrencisi katılmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin, hemşirelik bakımına ilişkin 58 adet metafor ürettiği belirlenmiştir. Öğrenciler tarafından en çok üretilen metaforlar; anne, aile, sanat ve bulmacadır. Metaforlar; sosyalite, gereksinim/gereklilik, zorunlu görev, ahlaki sorumluluk, yol gösterici, kapsayıcı, değerlilik, değersizlik kategorileri altında toplanarak gruplandırılmış ve bu doğrultuda 6 kategori oluşturulmuştur. **Sonuç:** Öğrencilerin ürettikleri metaforlara göre, mesleki kimliklerini kazandıklarını, bakıma yönelik olumlu bakış açısı geliştirdiklerini söyleyebiliriz. Hemşireliğin bakım ve insan odaklı bir meslek olması, öğrencilerin meslek hayatlarında verecekleri bakımın etkin, etik değerlere uygun ve profesyonellik çerçevesinde sunacaklarının bir göstergesi olabilir. Nitel araştırma deseni olması nedeni ile genelleme yapılamayacağı için farklı ve daha geniş örneklem gruplarında çalışmaların yapılması önerilmektedir.

ABSTRACT Objective: The aim of this study is to determine the metaphorical perceptions of nursing students who have reached the graduation stage towards care. **Material and Methods:** The study population consisted of fourth-year students studying in the nursing department of a university, and the sample consisted of 97 students who met the criteria for participation in the study. The research questions were sent to the students via online survey method. As a metaphor question "Nursing care is like ..... Because ....." was asked to answer. Students' socio-demographic information and data on metaphors are shown in number (n) and percentage (%). The evaluation of metaphorical data was completed in 5 stages: naming, classification (elimination and refinement), category development, ensuring validity and reliability, and transferring the data to the computer environment. **Results:** 97 nursing students participated in the study. It was determined that nursing students produced 58 metaphors about nursing care. The most common metaphors produced by the students were mother, family, art and puzzle. The metaphors were grouped under the categories of sociability, need/necessity, compulsory duty, moral responsibility, guiding, inclusive, valuable, and worthlessness, and 6 categories were formed accordingly. **Conclusion:** According to the metaphors produced by the students, we can say that they gained their professional identities and developed a positive perspective towards care. The fact that nursing is a care and human-oriented profession may be an indication that the care that students will provide in their professional lives will be effective, in accordance with ethical values and within the framework of professionalism. Since generalization cannot be made due to the qualitative research design, it is recommended to conduct studies in different and larger sample groups.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi; bakım; metafor

Keywords: Nursing student; care; metaphor

KAYNAK GÖSTERMEK İÇİN:

Kazanç Ş, Karagözoğlu Ş. Hemşirelik öğrencilerinin bakıma yönelik metaforik algıları: Nitel analiz çalışması. Türkiye Klinikleri J Nurs Sci. 2024;16(2):431-40.

Correspondence: Şeyda KAZANÇ

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları AD, Tokat, Türkiye

E-mail: orhanseyda@hotmail.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences.

Received: 05 Dec 2023

Received in revised form: 03 Apr 2024

Accepted: 04 Apr 2024

Available online: 24 Apr 2024

2146-8893 / Copyright © 2024 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Bakım, her hemşirenin en ince ayrıntısına kadar bilmesi ve uygulama ilkeleri çerçevesinde, hassasiyet ve şefkatle gerçekleştirilmesi gereken mesleki bir sanattır.¹ Hemşirelik bakımının sadece hastaların fiziksel gereksinimlerinin karşılanması olarak ifade edilmesi, icra edilen bu önemli sanatın tanımlanmasında büyük bir eksikliklerdir. Nitekim hemşirelik bakımını hastanın; psikolojik, sosyal, kültürel ve spiritüel gereksinimlerini kapsayan hemşirenin bu doğrultuda ortaya koyulan bütüncül ve profesyonel bir sağlık hizmetidir.² Bakım, hemşirelerin mesleki tatmini ve çalışma koşullarının da dâhil olduğu birçok faktörden etkilenmektedir.³ Hemşirelerin bakım sırasında yaşadığı olumlu ve olumsuz deneyimler yeni bakım algıları oluşturmalarına, bu algılar da zihinlerinde bakım kavramını yeniden şekillendirmelerine yol açmaktadır. Öğrencilik yıllarından itibaren bakım kavramı ile iç içe olan hemşirelerin bakıma yönelik deneyimleri meslek hayatları için önemli birer yansıma oluşturmaktadır.^{4,5} Bu doğrultuda bakımın hemşirelik öğrencileri için ne ifade ettiğinin kavramsal ifadelerle belirlenmesi de önem arz etmektedir.⁵

Kavramsal ifadeler, nesnelere niteliklerini veya özelliklerini başka bir kavram veya nesnelere üzerinden ifade ederek, gerçek anlamının ötesinde tanımlanması metafor olarak adlandırılır.⁶ Metafor kavramının kökü Antik Yunan'a kadar dayanmakta olup, bu kavram Yunanca "Metapherein" veya "Metafora" köklerinden türetilmiştir. Metafor Yunancada "değiştirmek" veya "taşımak" anlamında Türkçede ise "öte" ve "taşımak" anlamında kullanılmaktadır.^{7,8}

Metaforlar, günlük yaşamın her anında karşımıza çıkan dil, düşünce ve davranışlarda yaygın olarak kullanılan ifadelerdir.^{6,9} Ayrıca, deneyimleri anlamamızı ve anlaşılana ifade etmemizi sağlayan temel unsurlardır. İnsanlar; sorunlarını, duygularını, arzularını ve ilişkilerini anlatırken, deneyimlerin derinliğini ve karmaşıklığını tanımlamak için metafor kullanma eğilimindedir.¹⁰ Metafor kullanımı, günlük iletişimi güçlendiren bir unsur olmakla birlikte, sadece bir dil ögesi olmanın ötesinde düşünce ve eylemlerle de ilişkilidir.^{10,11} Düşünceler veya anlamlar nesnedir. Dil düşünceleri ve anlamları iletmek için kullanılan bir araçtır ve metaforlar bu bağlamda bir lokomotif gibi işlev görürler.^{10,11}

Metaforlar, iletişim tekniklerinin etkin bir şekilde kullanıldığı hemşirelik mesleğinde de aktif olarak kullanılmaktadır. Hemşireler hastaların bakım gereksinimlerini karşılarken düşünce ve eylemlerini etkin iletişim yöntemlerini kullanarak ifade etmektedir.¹² Çünkü başarılı bir iletişim hasta-hemşire arasındaki güven ilişkisinin temelini oluşturur ve böylelikle bakımın daha etkin yürütülmesi sağlanır. İyi ve etkili bir iletişim süreci ile hemşireler hastaların duygusal ve fiziksel ihtiyaçlarını anlayıp, anlamlandırabilir ve gerekli bakımı sağlayabilirler.¹¹⁻¹³

Sonuç olarak, metaforlar bakım kavramını anlamak için güçlü bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Metaforlar; hemşirelerin, bakım sorunlarını tespit etmelerine, bakım kalitesini artırmak için farklı stratejiler geliştirmelerine ve bakımın bütüncül olarak sunulmasına yardımcı olabilmektedir.^{12,14} Bakımın hemşirelerin temel görevi olması, bakım bilgisi, becerisi, tutum ve anlayışlarının hemşirelik eğitim sürecinde öğrenciye kazandırılması gerekliliği göz önünde bulundurulduğunda, hemşirelik öğrencilerinin bakıma yönelik metaforik algılarının değerlendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Literatürde hemşirelik öğrencileri ve metaforlarla ilgili yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalar mevcuttur.^{11,13,15-19} Ancak hemşirelik öğrencilerinin bakıma yönelik metaforik algılarını inceleyen uluslararası çalışmalar bulunmakla birlikte, ulusal düzeyde bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Bu kapsamda araştırmanın literatüre önemli katkısının olacağı düşünülmektedir.^{20,21}

Bu araştırma ile hemşirelik bölümü öğrencilerinin bakıma yönelik algılarının metaforlar aracılığı ile belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Soruları

1. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin bakıma ilişkin geliştirdikleri metaforlar nelerdir?
2. Üretilen metaforlar hangi kategoriler altında toplanabilir?

GEREÇ VE YÖNTEMLER

ARAŞTIRMANIN TÜRÜ

Nitel araştırma türlerinden fenomenolojik tasarım kullanılmıştır. Fenomenolojik araştırmalarda katı-

lımcıların düşünceleri ve ifadeleri incelenerek belirli kategorilere ayrılır, böylece katılımcıların bir olguyu nasıl tanımladıkları belirlenir.²²

ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI YER VE ZAMAN

Araştırma bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesinde yapılmıştır. Araştırma 20 Kasım-30 Aralık 2023 tarihlerinde yürütülmüştür.

ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Araştırma evrenini, bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesinde hemşirelik bölümünde öğrenim gören mezuniyet aşamasına gelmiş ve artık bakımın primer sorumluluğunu alacak olan 4. sınıf hemşirelik öğrencileri (n=188) oluşturmaktadır. Örneklemi ise araştırmaya dâhil edilme kriterlerini karşılayan ve metafor sorusuna uygun (ifadelerin somutlaştırılması) cevap veren 97 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya katım gönüllük esasına dayanmaktadır.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı, araştırmacılar tarafından ilgili literatür doğrultusunda hazırlanmıştır.^{20,21} Katılımcıların sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik 9 soru (yaş, cinsiyet, aile yapısı, mesleği isteyerek seçme durumu, ailede hemşire bulunma durumu, hastaya bakım verme deneyimi, hemşirelik okumaktan memnuniyet duyma ve bakım vermeyi hemşire sorumluluğu olarak görme durumu) ve ikinci bölümünde ise bakıma yönelik metaforik algılarını belirlemeye yönelik bir soru olmak üzere toplam 10 sorudan oluşmaktadır.

VERİLERİN TOPLANMASI

Veriler Google Form (Google, ABD) üzerinden hazırlanan çevrim içi form iletilmiş ve 20-25 Kasım 2023 tarih aralığında veriler toplanmıştır. Öğrencilerin bakıma yönelik algılarını ortaya koyan metaforik tanımlamaları "Hemşirelik bakımı ..... gibidir. Çünkü ....." cümlesini tamamlamaları şeklinde istenmiştir. Formun doldurma süresi yaklaşık olarak 5-6 dk sürmüştür.

VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Katılımcıların sosyodemografik bilgileri ve metaforlara ilişkin verilerinin değerlendirilmesinde SPSS 26.0 (IBM, ABD) istatistik programı kullanılmıştır. Öğ-

rencilerin tanıtıcı özellikleri sayı (n) ve yüzde (%) ile gösterilmiştir. Araştırmanın metaforik verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması 5 aşamada gerçekleştirilmiştir.¹⁹ Bu aşamalar; 1. Adlandırma aşaması, 2. Tasnif etme (Eleme ve arıtma) aşaması, 3. Kategori geliştirme aşaması, 4. Geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması ve 5. Verileri bilgisayar ortamına aktarma aşamasıdır.

Birinci aşama (Verilerin adlandırılması): Bu aşamada öğrencilerin ürettikleri metaforlar ifadelere müdahale edilmeden liste hâlinde yazılmıştır. Eleme sonrası kalan ifadeler ve liste hâlindeki metaforlara kod numarası verilmiştir (Ö1, Ö2, ... gibi).

İkinci aşama (Sınıflandırma aşaması): Bu aşamada sınıflandırma yapılırken katılımcıların ürettikleri her bir metaforun diğer metaforlarla ilişkisi değerlendirilmiş ve metaforlar benzerlik durumuna göre listelenmiştir.

Üçüncü aşama (Kategori geliştirme aşaması): Bu aşamada listelenen ifadeler araştırmacılar tarafından ayrı ayrı tekrar okunarak tekrar gözden geçirilmiştir. Üretilen metaforlar konu ve kaynak yönünden aralarındaki ilişki incelenerek, metafor listesi oluşturulmuştur.

Dördüncü aşama (Geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması): Geçerlilik ve güvenirliliğin hesaplanmasında oluşturulan kategoriler altında toplanan metaforlar kavramsal kategoriye temsil etme durumu açısından uzman görüşüne sunulmuştur. Hemşirelik alanında nitel araştırma alanında deneyimli iki uzmanın görüşleri alınmıştır. Uzman değerlendirmeleri arasındaki uyumun değerlendirilmesi ve güvenirliliği Cohen kappa katsayısı ile hesaplanarak belirlenmiştir. Literatürde uyum değer aralığı ile ilgili öneriler; zayıf uyum (0,20 veya 0,20'den küçükse), ortanın altında uyum (0,21-0,40 arasında ise), orta düzey uyum (0,41-0,60 arasında ise), iyi düzeyde uyum (0,61-0,80 aralığında ise) ve çok iyi düzeyde uyum (0,81-1,00 aralığında ise) şeklinde yorumlanmaktadır.²³ Bu araştırmada Cohen kappa değeri 0,84 olarak belirlenmiştir.

ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

Araştırmaya başlamadan önce Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırma-

lar Etik Kurulundan (tarih: 19 Ekim 2023; no: 2023-10/37) etik onay alınmıştır. Araştırmanın yürütüldüğü ilgili fakülteden uygulama izni alınmıştır. Veri toplama öncesinde araştırma hakkında öğrenciler bilgilendirilmiş ve araştırma formu üzerinden çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul ettiklerine dair seçeneğe eklenmiş olup, bu seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Seçeneğe işaretlendikten sonra katılımcılar çalışmaya katılmışlardır. Çalışma, Helsinki Deklarasyonu prensiplerine uygun olarak yürütülmüştür.

BULGULAR

Araştırmaya katılmayı kabul eden, anket formunu eksiksiz dolduran ve metafor/açıklama arasında tutarsızlık olmayan 97 hemşirelik 4.sınıf öğrencisinin bakıma yönelik metaforik algıları incelenmiştir.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin %74,2'si kadın, %81,4'ü çekirdek aile yapısına sahip, %68'i mesleği isteyerek seçmiş, %60,8'i mesleği hem maddi hem manevi nedenler ile yapmak istiyor, %60,8'inin ailesinde hemşire bulunmuyor, %90,7'si hastaya bakım vermiş, %72,2'si hemşirelik okumaktan memnun, yaş ortalaması $22,23 \pm 74$ (21-24) ve bütün öğrenciler bakım vermeyi hemşirenin temel sorumluluğu olarak görmektedir (Tablo 1).

Hemşirelik bakımına ilişkin 97 hemşirelik öğrencisinin, 58 adet metafor ürettiği görülmektedir. Öğrenciler tarafından en çok üretilen metaforlar anne (n=12, %12,37), aile (n=9, %9,28), sanat (n=7, %7,22), bulmaca (n=4, %4,12) idi (Tablo 2).

Öğrencilerin ürettikleri metaforlar; sosyallik, gereksinim/gereklilik, zorunlu görev/ahlaki sorumluluk, yol gösterici, kapsayıcı, değerlilik, değersizlik olmak üzere 6 kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin ifadelerine göre yapılan kodlama nedeni ile bazı metaforlar farklı kategorilerde tekrarlı kullanılmıştır (Tablo 3).

Sosyallik kategorisinde 17 öğrenci, 9 metafor üretmiştir. Örnek metaforlar şu şekildedir:

■ Hemşirelik bakımı sanat gibidir. Çünkü insan bedeni sanat eseri olduğundan ona bakan da sanatçı gibidir (Ö2).

■ Şiir yazmak gibidir. Çünkü her satır kendi içinde bağımsız ancak bütüne ulaşıncaya bir eserdir (Ö60).

TABLO 1: Hemşirelik öğrencilerinin sosyodemografik özellikleri (n=97).

Özellikler	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kadın	72	74,2
	Erkek	25	25,8
	Toplam	97	100,0
Aile yapısı	Çekirdek aile	79	81,4
	Geniş aile	18	18,6
	Toplam	97	100,0
Mesleği isteyerek seçme durumu	Evet	66	68,0
	Hayır	31	32,0
	Toplam	97	100,0
Mesleği seçme nedeni	Maddi nedenler	27	27,8
	Manevi nedenler	11	11,3
	Hem maddi hem manevi nedenler	59	60,8
	Toplam	97	100,0
Ailede hemşire olma durumu	Evet	38	39,2
	Hayır	59	60,8
	Toplam	97	100,0
Hastaya bakım verme durumu	Evet	88	90,7
	Hayır	9	9,3
	Toplam	97	100,0
Hemşirelik okumaktan memnuniyet duyma	Evet	70	72,2
	Hayır	27	27,8
	Toplam	97	100,0
Bakım vermek hemşirenin sorumluluğudur	Evet	97	100,0
Yaş	$\bar{X} \pm SS$ (Minimum-maksimum)	22,23±74 (21-24)	

SS: Standart sapma

■ Bulmaca gibidir. Parçalar tamamlandıkça güzel bir ürün ortaya çıkar (Ö28).

Gereksinim/gereklilik kategorisinde 18 öğrenci, 17 metafor üretmiştir. Örnek metaforlar şu şekildedir:

■ Can suyu gibidir. Verdiğiniz bakım yeni ettiğiniz çiçeğin suya ihtiyacı ile eş değerdir.

■ Su içmek gibidir. Çünkü bakımın yaşam için gerekliliği suyun gerekliliği gibidir (Ö4).

■ Sağlam zemin gibidir. Çünkü üstüne eklediğiniz katlar sarsılmaz bakımda öyledir ne kadar düzgün yaparsanız üstüne eklediğiniz şeylerin karşılığını alırsınız (Ö21).

Zorunlu görev/ahlaki sorumluluk kategorisinde 29 öğrenci, 12 metafor üretmiştir. Örnek metaforlar şu şekildedir:

■ Hemşirelik bakımı cankurtaran gibidir. Çünkü insanın yaşam kalitesini artırmak hayatını kurtarmaya eş değerdir (Ö1).

TABLO 2: Hemşirelik öğrencilerinin ürettiği metaforların listesi (n=97).

Metafor	Sayı	%	Metafor	Sayı	%	Metafor	Sayı	%
Ağaç	2	2,06	Fidan yetiştirmek	1	1,03	Saat	1	1,03
Aile	9	9,28	Gökkuşluğu	1	1,03	Sağlam zemin	1	1,03
Altın	3	3,09	Güneş	2	2,06	Sanat	7	7,22
Altın yıldız	1	1,03	Hava	1	1,03	Satranç	1	1,03
Amelelik	1	1,03	Hayat kurtarmak	1	1,03	Su	1	1,03
Anne	12	12,37	Hizmetçilik	1	1,03	Su içmek	1	1,03
Araç kullanmak	1	1,03	Işık	1	1,03	Şiir yazmak	1	1,03
Arkadaşlık	1	1,03	İnsan sevgisi	1	1,03	Tetris	1	1,03
Ayna	1	1,03	İyi gelen insanlar	1	1,03	Tohum	3	3,09
Bebek	1	1,03	Kilitli kapı	1	1,03	Uyku	1	1,03
Bebek bakımı	2	2,06	Kitap	1	1,03	Vazgeçilmez yapı taşı	1	1,03
Bel kemiği	1	1,03	Kod yazmak	1	1,03	Yağmur	1	1,03
Beyaz	1	1,03	Kule yapmak	1	1,03	Yemek yemek	1	1,03
Cankurtaran	1	1,03	Mevsim	1	1,03	Yetime bakmak	1	1,03
Can suyu	1	1,03	Miyelin kılıf	1	1,03	Yıldız	1	1,03
Çiçek	1	1,03	Nefes almak	1	1,03	Yol	1	1,03
Çiçek yetiştirmek	1	1,03	Organ	1	1,03	Yüzmek	1	1,03
Çocuk	1	1,03	Oyun oynamak	1	1,03	Zaman	1	1,03
Evlilik	1	1,03	Bulmaca	4	4,12	Zincir	1	1,03
Fener	1	1,03	Rüzgâr	1	1,03			

TABLO 3: Öğrencilerin doğum eylemine yönelik ürettiği bazı metaforlar ve kategorileri.

Kategori	Metafor	Metafor üreten öğrenci sayısı	Metafor sayısı*
Rahatlatıcı/sosyalik	Sanat (Ö2, 3, 25, 63, 66, 75, 81), tetris (Ö91), bulmaca (Ö28, 59, 76), fidan yetiştirmek (Ö43), kod yazmak (Ö45), şiir yazmak (Ö60), satranç (Ö65), oyun oynamak (Ö90), arkadaşlık (Ö92).	17	9
Gereksinim/gereklilik	Su içmek (Ö4), nefes almak (Ö5), sağlam zemin (Ö21), yemek yemek (Ö37, 96), bel kemiği (Ö42), su (Ö47), hava (Ö48), vazgeçilmez yapı taşı (Ö50), uyku (Ö52), organ (Ö57), çiçek (Ö58), evlilik (Ö70), anne (Ö83), aile (Ö85), tohum (Ö88), can suyu (Ö95), mevsim (Ö97).	18	17
Zorunlu görev/ahlaki sorumluluk	Cankurtaran (Ö1), bebek bakımı (Ö7,22), annelik (Ö10, 11, 16, 23, 30, 41, 49, 64, 68, 79, 80), çocuk (Ö27, 55), yetime bakmak (Ö17), aile (Ö9, 19, 20, 29, 34, 44, 61, 82), bebek (Ö67), hayat kurtarmak (Ö14), insan sevgisi (Ö24), çiçek yetiştirmek (Ö39).	29	11
Yol gösterici	Altın yıldız (Ö6), iyi gelen insanlar (12), yıldız (Ö36), fener (Ö51), yol (Ö53), araç kullanmak (Ö72), yüzmek (Ö93).	7	7
Kapsayıcı	Rüzgâr (Ö8), miyelin kılıf (Ö15), zaman (Ö18), gökkuşluğu (Ö31), ağaç (Ö32, 77), ayna (33), zincir (Ö38), tohum (Ö40), beyaz (Ö46), yağmur (Ö54), güneş (Ö62, 89), kitap (Ö71), ışık (Ö78), bulmaca (Ö84), fermuar (Ö86), kule yapmak (Ö87).	18	16
Değer	Altın (Ö26, 35, 69), kilitli kapı (Ö56), saat (Ö73), tohum (Ö74), amelelik (Ö13), hizmetçilik (Ö94).	8	6

*Bir metafor açıklamalarına göre farklı kodlarla farklı kategorilerde birden fazla kullanılmıştır.

■ Bebek bakımı gibidir. Çünkü bebek bakımı anneler için hasta bakımı da hemşireler için temel bir gerekliliktir (Ö7).

■ Hemşirelik bakımı, insanın hayatını kurtarmak gibidir. Çünkü bakımla insanın hayatına dokunuruz yaşama sevinci olur (Ö14).

■ Annelik gibidir. Çünkü annenin sahip olduğu ahlaki sorumlulukla hemşirenin bakım sorumluluğu eş değerdir (Ö10).

■ Aile gibi olmayı gerektirir. Bakım da aile olmak gibi güven, ahlak ve sadakat odaklıdır (Ö19).

Yol gösterici kategorisinde 7 öğrenci, 7 metafor üretmiştir. Örnek metaforlar şu şekildedir:

■ Altın yıldız gibidir çünkü meslekte yapılması gereken en önemli şeydir. Hem yıldız gibi yol gösterir hem de altın gibi değerlidir (Ö6).

■ Fener gibidir. Çünkü bakımın hastaya rehberlik etmesi gibi ışığı ile rehberlik eder (Ö51).

Kapsayıcı kategorisinde 18 öğrenci, 16 metafor üretmiştir. Örnek metaforlar şu şekildedir:

■ Işık gibidir. Çünkü ışığın her yeri aydınlatığı gibi bakım da hastayı aydınlatır ve hemşireye yol gösterir (Ö78).

■ Kule yapmak gibidir. Çünkü temeli sağlam yapıldığında, istediğiniz yüksekliğe çıkarabilirsiniz (Ö87).

■ Güneş gibidir. Çünkü bakım yapmadığımızda hasta hem fiziksel hem psikolojik olarak karanlıkta kalır (Ö89).

Değer kategorisinde 8 öğrenci, 6 metafor üretmiştir. Üretilen metaforlar içerisinde 2 olumsuz metafor yer almaktadır. Örnek metaforlar şu şekildedir:

■ Altın gibidir. Çünkü hasta hemşirelik bakımından mahrum kalırsa sağlığına tam olarak kavuşamaz (Ö26).

■ Saat gibidir. Çünkü her 1 dk'nın değerli olduğu gibi vaktinde yapmadığımız beceriyi sonrasında da başarılı yapamazsınız (Ö73).

■ Hemşirelik bakımı, amelelik gibidir. Çünkü ne maddi ne manevi olarak karşılığı alınmıyor (Ö13).

■ Hemşirelik bakımı hizmetçiliktir. Çünkü hastaların her türlü ihtiyacını karşılırsınız ama hiçbir emeğinizin karşılığını alamazsınız (Ö94).

TARTIŞMA

Hemşirelik eğitiminde; metaforların farkındalığı ve anlamı, öğrencilerin mesleki kimlik oluşumu ve bakıma yönelik uygulamalarında daha bilinçli karar almalarında kritik bir rol oynamaktadır. Öğrencilerin ürettikleri metaforlar hemşireliği nasıl tanımladıklarını, hemşireliğin değer ve rolleri hakkındaki düşüncelerini yansıtır. Metaforlar, hemşirelik öğrencilerinin bakım anlayışını zenginleştirir ve derinleştirir.²⁴ Bu doğrultuda öğrencilerin ürettikleri metaforlar, kavramlar altında toplanmış ve tartışma kavramlar üzerinden şekillendirilmiştir.

Öğrencilerin, hemşirelik bakımına ilişkin metaforik algıları kavramsal kategoriler altında toplanarak 97 öğrencinin 58 metafor ürettiği belirlenmiştir (Tablo 2). Üretilen metafor sayısı, öğrencilerin bakıma yönelik farklı algı ve bakış açısına sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu öğrenciden yalnızca 2 tanesinin olumsuz metafor ürettiği belirlenmiştir. Değerlendirmeye alınan metaforlar 6 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin mesleki sorumluluklarını alacakları ve bakım verici rollerine geçiş yapacakları bu süreçte, profesyonel değerleri içselleştirebilmeleri, uygulayabilmeleri ve ekibin bir parçası olarak mesleki benliklerini geliştirmeleri için uygun ortam ve imkân sağlanmalıdır.^{17,25} Sinclair ve ark. araştırmalarında öğrencilerin bu süreçte yaşadıkları olumlu ve olumsuz deneyimler meslek hayatları boyunca unutamayacakları birer anı olarak onlarla yaşamaya devam edeceğini söylemişlerdir.²⁶ Mezuniyet aşamasına gelmiş olan hemşirelik öğrencilerinin bakım kavramı denince akıllarında canlanan metaforlar da mesleki kimliklerine yönelik birer ipucu oluşturacağı düşünülmektedir.

Hemşirelerin en önemli mesleki sorumluluklarından olan bakım ile öğrencilerin ve hastaların rahatladığı iletişim kurularak sosyalleşme imkânı bulduklarını belirtmişlerdir.²¹ Rahatlatıcı/sosyallik kategorisinde öğrenciler, hemşirelik bakımını en çok sanat ve bulmaca yapmak kelimeleri ile somutlaştırmıştır. Sanat ve bulmaca yapmak kişilerin sosyal rahatlama alanı olarak belirtilmektedir.²⁷ Bakımın hastayı rahatlatıcı etkisi hemşirelik bakımının şefkatle ve ilgiyle yapması ile ilişkilidir. Bakım bu kap-

samda hasta ile hemşirenin sosyalleşme alanıdır. Su ve ark. araştırmalarında hemşirelik öğrencilerinin bakım kavramı üzerinde durulmuş, bakım yapan hemşirelik öğrencilerinin mesleğe bağlılık düzeylerinin arttığı, kendilerini daha rahat hissettiklerini, duygu ve düşüncelerini daha rahat ifade ettikleri belirtilmiştir.²⁸ Bu doğrultuda öğrencilerin teorik eğitim ile edindikleri bilgileri uygulama alanlarında bakıma yönelik becerilerini sunma imkânı verdiği için rahatlatıcı, hasta ile iletişim kurarak, hastayı hem psikolojik hem de fiziksel boyutlarda iyi hissettirdikleri için rahatlatıcı bulduklarını söyleyebiliriz.

Hastaların fizyolojik gereksinimlerinin karşılanması, hemşirelerin mesleki sorumlulukları arasında yer almaktadır.^{12,14} Gereksinim/gereklik kategorisinde öğrenciler su içmek, nefes almak, bel kemiği gibi metaforlar üretmişlerdir. Hemşirelerin en önemli mesleki sorumluluklarından birinin bakım olması bakımın gerekliliğini de ortaya koymaktadır. Öğrencilerin bakımı, yaşam boyunca karşılanması gereken bir gereksinim, iyilik ve esenliğin sağlanması için bir gereklilik olduğuna dikkat çekmiş ve mesleki uygulamalarda yer alması gereken temel bir fizyolojik gereksinim gibi algılamışlardır. Kahraman ve Ceyhan, öğrencilerin gözünden hemşireliğin bakım verici rolünü araştırdıkları çalışmada, öğrencilerin bakım vermeyi bir gereklilik olarak algıladığı ve bakıma yönelik tutumlarının yüksek olduğu belirlenmiştir.²⁹ Literatürde yer alan diğer araştırmalarda da öğrencilerin bakımı, hastaların karşılanması gereken bir gereksinim olarak görülmektedir.^{23,30,31} Bu doğrultuda araştırmamız ve literatürden elde edilen verilere göre öğrencilerin bakım hizmetini temel fizyolojik gereksinimler kadar önemli gördüklerini, ayrıca bakımın hastalar için bir gereksinim, hemşireler için mesleki gereklilik olduğunu söylemek mümkündür.

Ahlaki sorumluluk, hastaların haklarına saygı göstermek, gizliliği korumak, dürüstlük ve adalet ilkelerine uymak anlamına gelir.²⁰ Zorunlu görev/ahlaki sorumluluk kategorisinde öğrenciler; cankurtaran, annelik ve bebek bakımı gibi metaforlar üretmişlerdir. Öğrencilerin bakımı ifade etme şekillerine göre, mesleki ve ahlaki sorumluluk olarak gördükleri belirlenmiştir. Öğrenciler, her hastanın bireysel bakım alması fikri yerine bakım verme sorumluluğu-zorunluluğu üzerinde durmuşlardır.

Araştırmamızla benzer olarak Poorchangizi ve ark.nın çalışmasında hemşireliğin en önemli sorumluluğunun bakım vermek ve adaletli olmak kavramları yer almış, bakımı mesleki bir zorunluluk olarak ifade etmişlerdir.³² Bu kapsamda öğrencilerin görev odaklı bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir.

Ahlaki sorumluluk çerçevesinde yürütülen bakım, profesyonel ve etik standartlara uygun yapıldığında başarılı sonuçlar vermektedir. Bakım sırasında hasta haklarına saygı göstermek, gizliliği korumak, dürüstlük ve adalet ilkeleri kapsamında mesleğin icra edilmesi esastır.^{20,25,33} Bu doğrultuda hemşirelik mesleğinin her bir üyesinin ahlaki sorumluluğa sahip ve mesleği severek yapması gereklidir.^{20,25} Türk ve ark.nın araştırmasında hemşirelik öğrencilerinin mesleği seçme nedenleri arasında insanlara yardım etme isteği ve insan sevgisi yer almaktadır.³³ Ek olarak hemşirelik öğrencilerinin bakım için sergiledikleri erdemli davranışların gelişiminde ve bakımın ahlaki olarak içselleştirilmesinde rol model aldıkları klinisyen ve akademisyenlerin önemli rol oynadığı belirtilmektedir.²⁵ Literatür ve araştırma verilerimiz doğrultusunda bakımın bağlılık, ilgi, sevgi ve istekle yapıldığında vicdani ve ahlaki rahatlık verdiği hemşireler tarafından hastaların yalnızca fiziksel ihtiyaçlarının karşılanmasının önüne geçerek onların hayatına dokunduklarında, mesleki sorumluluklarını yerine getirdiklerini söyleyebiliriz.^{3,11,20,25}

Hemşirelik bakımı; hemşirelik öğrencilerinin etik değerleri içselleştirme, insan merkezli bakım anlayışını geliştirme ve profesyonel kimliklerini oluşturma konularında yol gösterici bir rol oynar.²⁰ Yol gösterici kategorisinde öğrenciler bakımı altın yıldız, fener ve yol gibi kavramlarla somutlaştırmışlardır. Öğrencilerin ifadelerine göre bakım hem hasta için hem de hemşireler için yol gösterici-rehber niteliğindedir. Hemşirelik bakımının yol gösterici nitelikte olmasını hasta ve ailelerin ihtiyaçlarının karşılanmasında, sağlıkla ilgili belirlenen hedeflere ulaşmada, hastanın kendi bakımına katılmasında ve kendi bakımı ile karar vermesinde rehber niteliğindedir.^{1,12,20} Voldbjerg ve ark. araştırmalarında hasta iyiliğinin sağlanması ve refahının sürdürülmesi için yapılacak her bir uygulamanın sistematik yürütülmesi ile uyumu kolaylaştırdığı belirlenerek, bakımın reh-

ber niteliğinde kullanılabilceği ifade edilmiştir.³¹ Bakımın öğrenciler için yol gösterici nitelikte olması hasta gereksinimlerinin belirlenmesinde ve bakım sürecinin sistematize edilmesinde rehber niteliğinde kullanılması ile ilgili olduğunu söyleyebiliriz.

Bakımın evrensel olması; dil, din, statü ve ırk ayrımı gözetmeksizin bireyle ilgili olması ve bireyin gereksinimi gözeterek sunulması bakımın kapsayıcılığı ile ilgilidir.^{25,30} Kapsayıcı kategorisinde öğrenciler; rüzgâr, ağaç, beyaz ve tohum gibi metaforlar üretmişlerdir. Öğrenciler, bakımın kapsayıcılığına yönelik yaptıkları açıklamalar ile mesleğe yönelik profesyonel bir tutum geliştirdikleri görülmüştür. Bakım, hem bilişsel hem fiziksel boyutlarda sunulmaktadır.^{25,31} Hemşirelik öğrencilerinin bütüncül bakım uygulamaları konusunda becerilerinin bu doğrultuda geliştirilmesi önemli bir gerekliliktir.³⁰ Porchangizi ve ark.nın hemşirelik öğrencileri ile yaptığı bir çalışmada, hastanın fiziksel ihtiyaçlarının karşılamasının yanında psikolojik ve sosyal boyutları da içerecek şekilde sunulan bütüncül bakımın öğrencilerin mesleklerine yönelik olumlu tutum geliştirmelerine ve sundukları bakımdan doyum almalarına katkı sağladığı belirtilmiştir.³² Bu doğrultuda hemşirelik öğrencilerinin bakımın kapsayıcılığının farkında olduklarını söyleyebiliriz.

Hemşirelik bakımı; hastaların sağlık durumunu iyileştirmeyi, güvenliğini sağlamayı, duygusal ihtiyaçlarını karşılamayı, eğitim ve danışmanlık hizmetleri sunmayı ve hastaların kişisel haklarına saygı duyarak yaşam kalitelerini artırmayı amaçlar. Bu nedenle bakım, hemşirelik mesleğinin değerli uygulamalarından biridir.^{31,32} Değer kategorisinde öğrenciler altın, saat, tohum gibi metaforlar üretmişlerdir. Hemşireliğin profesyonel değerleri arasında yer alan bakımın bütüncül sunulması etik sorumluluk olarak kabul edilmektedir.³² Su ve ark.nın çalışmasında mesleğe isteyerek başlayan ve mesleki sorumluluk algısı yüksek olan öğrencilerin bakımı değerli gördükleri ve bakım sırasında daha fazla sorumluluk aldıklarını ifade etmiştir.²⁸ Parandeh ve ark. çalışmalarında da öğrencilerin bakıma yönelik değer algıları ve profesyonel kimlik kazanımlarının uzun bir süreç gerektirdiği ve bu süreçte eğitimcilerinin önemli rol oynadığı belirtilmiştir.³⁰ Literatürde yer alan diğer araştırmalarla çalışmamızla benzer sonuç-

lar elde edilmiştir.^{28,30,34} Mesleğe başlama aşamasında olan öğrencilerin hemşirelik bakımına yönelik oluşturdıkları metaforik algıların hem hasta hem de hemşireler için ne kadar değerli ve önemli olduğunun bilincine sahip olduklarını ifade edebiliriz.

Öğrencilerin hizmetçilik ve amelelik gibi olumsuz metaforlar da ürettiği belirlenmiştir. Şafak ve ark., hemşirelik öğrencilerinin klinik ortamda yaşadıkları sorunların bakıma yönelik algılarına olumsuz yansıdığını belirtmişlerdir.²⁵ Öğrencilerin hastalardan ve klinik eğitmenlerden gördükleri olumsuzluk, güvensizlik, algılanan sömürü, öğrenci olarak değersizleştirilme durumları bakıma yönelik olumsuz tutum geliştirmelerine ve meslekten soğumalarına neden olabilir.

ÇALIŞMANIN KISITLILIKLARI

Bu çalışmada veri toplama ve değerlendirme sürecinde herhangi bir kısıtlılıkla karşılaşmamıştır.

SONUÇ

Bu çalışmada 4.sınıf hemşirelik öğrencilerinin bakımı nasıl algıladıkları, ürettikleri metaforlar aracılığı ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Öğrencilere “Bakım ..... gibidir. Çünkü .....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Öğrencilerin neredeyse tamamının hemşirelik bakımına yönelik olumlu metafor ürettiği belirlenmiştir. Bu durum öğrencilerin bakıma yönelik olumlu algılar geliştirdiğini düşündürmektedir. Ayrıca öğrencilerin mesleki kimliklerini kazandıklarını, etik ilkeleri benimsedikleri, bakımın kapsayıcılığını algıladıkları, bakımın hemşirelik sürecinde bir rehber olarak kullanacaklarını ve bakım sırasında hastaya yönelik olumlu bir bakış açısı ile yaklaşım göstereceklerini söyleyebiliriz. Araştırma bir üniversitenin hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin ifadelerine bağlı olarak yürütüldüğü için tüm hemşirelik öğrencilerine genelleme yapılamaz. Bu nedenle farklı sınıflarda okuyan öğrenciler ile daha geniş örneklemeler kullanıldığı çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi

bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Şeyda Kazanç, Şerife Karagözoğlu; **Tasarım:** Şeyda Kazanç; **Denetleme/Danışmanlık:** Şeyda Kazanç, Şerife Karagözoğlu; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Şeyda Kazanç; **Analiz ve/veya Yorum:** Şeyda Kazanç, Şerife Karagözoğlu; **Kaynak Taraması:** Şeyda Kazanç; **Makalenin Yazımı:** Şeyda Kazanç, Şerife Karagözoğlu; **Eleştirel İnceleme:** Şeyda Kazanç, Şerife Karagözoğlu; **Kaynaklar ve Fon Sağlama:** Şeyda Kazanç; **Malzemeler:** Şeyda Kazanç.

KAYNAKLAR

- Güleşen G. Hemşirelik bakımında önemli bir kavram: karşılanamayan hemşirelik bakımı ve nedenleri [An important concept in nursing care: missed nursing care and reasons]. Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi. 2022;5(1):42-9. [Crossref]
- Wang W, Wu C, Bai D, Chen H, Cai M, Gao J, et al. A meta-analysis of nursing students' knowledge and attitudes about end-of-life care. Nurse Educ Today. 2022;119:105570. [Crossref] [PubMed]
- Chua JYX, Shorey S. Effectiveness of end-of-life educational interventions at improving nurses and nursing students' attitude toward death and care of dying patients: a systematic review and meta-analysis. Nurse Educ Today. 2021;101:104892. [Crossref] [PubMed]
- Mottian SD, Roets L, Maboe KA. Interpretation of the concept 'nursing': Utilisation in nursing education and practice. Curationis. 2022;45(1):e1-5. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Önver BA, Dinçer NÜ. Klinik uygulama deneyimi yaşayan öğrenci hemşirelerin depresyon düzeyleri ve bakım davranışları arasındaki ilişki [The relationship between depression levels and care behaviors of nursing students who have clinical practice experience]. Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi. 2022;7(2):363-80. [Crossref]
- Şahan K. Metafor ne değildir? [What metaphor is not?]. Kesit Akademi Dergisi. 2017;(8):166-76. [Crossref]
- Lakoff G, Johnson M. Concepts we live by. Metaphors We Live By. 1st ed. Chicago: The University Of Chicago Press; 1980. p.3-7.
- Demir C, Yıldırım ÖK. Türkçede metaforlar ve metaforik anlatımlar [Metaphors and metaphorical expressions in Turkish]. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2019;21(4):1085-96. [Crossref]
- Limon İ, Durnalı M. Doktora öğrencilerinin doktora eğitimi ve öğretim üyelerine yönelik metaforik algıları [Phd students' metaphoric perceptions on doctorate education and instructors]. Original Article/Özgün Araştırma. 2018;8(1):26-40. [Crossref]
- Keskin M, Yıldız ÖÖ, Aksakal E. Tıp fakültesi öğrencilerinin etik kavramına ilişkin metaforik algıları [Metaphoric perceptions of medical school students about ethical concept]. İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi. 2019;4(2):300-13. [Link]
- Özveren H, Özden D, Gülnar E. Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik algısı: bir metafor analizi [The perception of nursing by first-year nursing students: a metaphor analysis]. Sağlık Bilimleri Dergisi. 2018;27(2):162-9. [Link]
- Altın İ. Hemşirelerin bakım kavramına ilişkin metafor algıları ve bakım davranışları [Doktora tezi]. Yozgat: Yozgat Bozok Üniversitesi; 2019. Erişim tarihi: 01 Dec 2023, Erişim linki: [Link]
- Kale E, Çiçek Ü. Hemşirelerin kendi mesleklerine ilişkin metafor algıları [Metaphor perceptions of nurses about their own profession]. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi. 2015;2(3):142-51. [Crossref]
- Birimoğlu C, Ayaz S. Hemşirelik öğrencilerinin bakım davranışlarının algılamaları [Nursing students' perceptions of caring behaviors]. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2015;2(3):40-8. [Link]
- Çınar D. Hemşirelik öğrencileri ile bir metafor analizi: onkoloji hemşiresi olmak [A metaphor analysis with nursing students: become an oncology nurse]. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi. 2022;11(1):1-9. [Crossref]
- Çam MO, Topçu EM. Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliğinde metafor kullanımı [The use of metaphor in mental health and psychiatric nursing]. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2021;8(3):335-40. [Crossref]
- Woodley L. Stone soup: a metaphor to create an inclusive learning environment within nursing education. The Journal of Nursing Education. 2020;59(11):651-4. [Crossref] [PubMed]
- Şahin S. Hemşirelik öğrencilerinin acil tıp hemşireliğine ilişkin algılarının metafor analizi [Yüksek lisans tezi]. Tokat: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi; 2019. Erişim tarihi: 01 Dec 2023, Erişim linki: [Link]
- Teskereci G, Sümen A, Çiçek SN, Özerli AN. Hemşirelik öğrencilerinin yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin algıları: bir metafor çalışması [Perceptions of nursing students about English as a foreign language: a metaphor study]. International Journal of Social Sciences and Education Research. 2019;5(3):294-304. [Crossref]
- Carmack JN, Kemery S. Teaching methodologies for end-of-life care in undergraduate nursing students. J Nurs Educ. 2018;57(2):96-100. [Crossref] [PubMed]
- Rudolfsson G, Berggren I. Nursing students' perspectives on the patient and the impact of the nursing culture: a meta-synthesis. Journal Of Nursing Management. 2012;20(6):771-81. [Crossref] [PubMed]
- Yıldırım A, Şimşek H. Kuram oluşturma. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. 8. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık; 2011. p.69.
- Kılıç S. Kappa testi [Kappa test]. Journal of Mood Disorders. 2015;5(3):142-4. [Link]
- Yılmaz, Ş, Özbek Güven G. Öğrenci hemşirelerin hemşire kavramına ilişkin metaforik algıları [Metaphorical perceptions of nursing students about "nurse" concept]. Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi. 2021;4(3):170-8. [Crossref]
- Shafakhah M, Molazem Z, Khademi M, Sharif F. Facilitators and inhibitors in developing professional values in nursing students. Nurs Ethics. 2018;25(2):153-164. [Crossref] [PubMed]

26. Sinclair S, Kondejewski J, Raffin-Bouchal S, King-Shier KM, Singh P. Can self-compassion promote healthcare provider well-being and compassionate care to others? results of a systematic review. *Appl Psychol Health Well Being*. 2017;9(2):168-206. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
27. Erdemir F, Çırlak A. Rahatlık kavramı ve hemşirelikte kullanımı [The concept of comfort and its utilization in nursing]. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*. 2013;6(4):224-230. [[Link](#)]
28. Su JJ, Paguio JT, Masika GM, Wang M, Redding SR. Learning compassionate care: Experiences of nursing students. *Nurse Educ Pract*. 2021;53:103092. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
29. Kahraman H, Ceyhan Ö. Öğrenci gözünden: hemşireliğin bakım verici rolü [From the student's perspective: the caring role of nursing]. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*. 2022;5(1):60-6. [[Crossref](#)]
30. Parandeh A, Khaghanizade M, Mohammadi E, Mokhtari Nouri J. Factors influencing development of professional values among nursing students and instructors: a systematic review. *Glob J Health Sci*. 2015;7(2):284-93. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)] [[PMC](#)]
31. Voldbjerg SL, Nielsen GN, Klit MO, Larsen KL, Laugesen B. Clinical supervisors' perceptions and use of the fundamentals of care framework in supervision of nursing students. *J Adv Nurs*. 2022;78(12):4199-209. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)] [[PMC](#)]
32. Poorchangizi B, Borhani F, Abbaszadeh A, Mirzaee M, Farokhzadian J. The importance of professional values from nursing students' perspective. *BMC Nurs*. 2019;18:26. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)] [[PMC](#)]
33. Türk G, Adana F, Erol F, Çevik Akyıl R, Taşkıran N. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçme nedenleri ile bakım davranışları algısı [The reasons for choosing the career of the nursing students and their perceptions of care behaviours]. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2018;7(3):1-10. [[Link](#)]
34. Kaya N, Turan N. Hemşirelik biliminde kavram analizi [Concept analysis in nursing science: review]. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*. 2017;9(2):153-63. [[Crossref](#)]